

Fremstod som 3die vidne Nils Nilsen, 32 aar gammel, 2den maskinist paa »Habil«, bopæl Nymansveien 138, Stavanger, uinteressert i skibet. Han hadde frivagt, da skibet blev sænket. Han kom paa dæk, da skytningen begyndte. Han hadde været 4 maaneder ombord. Han forklarte sig paa speciel eksamination overensstemmende med det fremlagte utdrag og kapteinens forklaring og bekræftet disse efter skedd oplæsning som rigtig. Han var i bakbords baat. Begge baate var tætte, naar undtas at bakbords baat hadde faat en granatsplint under vandlinjen, som bevirket en mindre lækage, men det var let at holde den læns.

Oplæst og vedtat.

Vidnet avtraatte.

Fremstod som 4de vidne Bernhard Konradsen Stangeland, 18 aar gammel, matros paa »Habil«, bopæl Sandnes, uinteressert i skibet. Han forklarer, at han hadde vagt paa dæk, da skibet blev sænket. Kompargenten har blot været 14 dage ombord. Han forklarte sig paa speciel eksamination overensstemmende med det fremlagte utdrag og kapteinens forklaring, der blev oplæst for ham, og bekræftet efter skedd oplæsning disse som rigtige. Kompargenten var i styrbords baat.

Oplæst og vedtat.

Det fremlagte journalutdrag blev konfereret med journalen og fandtes helt overensstemmende med denne.

Kapteinen kom tilstede og forklarte, at journalen blev reddet i bakbords baat, men han vet ikke bestemt, hvem av styrmændene som først reddet den. Kompargenten fik den av 2den styrmænd. Baatene var tætte, da de blev sat paa vandet, med undtagelse av at bakbords baat hadde faat en mindre lækage ved en granatsplint, saa en mand har maattet sitte og øse stadig.

Oplæst og vedtat.

Vidnerne kom atter tilstede.

1ste, 2det, 3dje og 4de vidne edfæstedes. Kapteinen bad sjøforklaringen sluttet.

Eragtet: Sjøforklaringen sluttet.

Heinr. Meyer,

edsv.

Jonas Børresen,

O. Berg.

D/S „Dagbjørg“ (W. K. D. M.) av Drammen.

Reg.ton br.: 787, last: props, ødelagt 17de oktober 1917 paa reise fra Risør til West Hartlepool. Omkommet: 1 mand og 2 saarede.

Utskrift

av extraretsprotokollen for Tønsberg forsaa-vidt efterstaaende angaar.

Aar 1917 den 1ste november holdtes sjøret for Tønsberg paa byfogedkontoret, administreret av byfogdens edsvorne fuldmægtig Chr. Hermanrud og medbetjent av de faste, opnævnte sjøretsmedlemmer skibsreder Nilsen, Bjonness og Konsul Jac. O. Lyngaas.

Hvor da foretokes sjøforklaring vedkommende Dagbjørg av Kristiania.

Skibsinspektøren mødte ved D. L. Danielsen for tiden fungerende sjøkyndig besigtigelsesmand.

Administrator fremla beretning.

D/S »Dagbjørg« av Kristiania paa reise fra Risør til West-Hartlepool.

Lørdag den 13de oktober 1917. Vinden O. S. O. storm m. d. overskyet luft og regn. Kl. 6,45 formiddag, hev op ankeret og avgik fra Risør med Lods ombord, bestemt til West-Hartlepool med ca. 347 standard props. Skibet var vel bemandet og i fuld sjødygtig stand. Kl. 10,30 formiddag samme dag ankredes paa Arendals havn med styrbords anker og 30 fv. kjætting. I løpet av eftermiddagen blev motorbaaten prøvekjørt og tat ombord.

Søndag den 14de oktober kl. 6,30 formiddag blev ankeret hevet op og reisen fortsattes langs kysten indenfor tremilsgrænsen.

Mandag den 15de oktober. Vinden S. O. frisk med regnbyger. Kl. 7,30 formiddag ankredes paa Haugesunds havn med styrbords anker og 45 fv. kjætting for at avvente ordre. Matros Josef Hansen blev avmønstret paa grund av sygdom. Kl. 7 eftermiddag fik ordre at møte konvoien ved Marstenen middag den 15/10 G. M. t. Kl. 10 aften kom lods ombord.

Tirsdag den 16de oktober. Vinden S. O. lig frisk med skyet luft. Kl. 2 eftermiddag *) blev ankeret hevet op og man fortsatte nordover efter lodsens anvisning. Kl. 9,30 formiddag kviteredes lodsens ved Marstenen, hvor

*) Skal være „formiddag“.

Sjøfartskontorets anmerkning.

man blev liggende og vente paa eskorten. Kl. 1,30 eftermiddag avgik konvoien under eskorte av en destroyer. Vinden var nu øket til storm med regntyk luft og svært oprørt hav. Ved 5-tiden om eftermiddagen sprang vinden til S. S. W. og avtok. Reisen fortsattes uten uheld til onsdag den 17de oktober kl. 7 formiddag, da der opdagedes to krydsere som nærmet sig fra bakbord. De blev tat for engelske, indtil de paa nært hold aapnet en voldsom ild paa konvoien. Capteinen som var i bestiklugaren blev kaldt og kom øieblikkelig paa broen. Der blev git ordre til at purre ut og roret lagt høire. Samtidig blev et skib paa styrbords truffet i forskibet saa det kom i brand. Roret blev nu lagt venstre og maskinen stoppet. Straks efter blev D/S »Dagbjørg« truffet av granater baade forut og midtskibs. Motorbaaten og styrbords livbaat blev nu sat paa vandet og mandskapet gik i dem. Det viste sig at to mand, Johan Zakariassen og Einar Larsen, ikke var kommed. Straks efter kom Johan Zakariassen springende, han var da saaret, han blev tilspurt om han hadde seet Einar Larsen, han svarte at han faldt da skuddet gik gjennem lugaren og at han hadde ristet ham, men han gav intet livstegn fra sig. Der blev nu roet bort fra skibet for at komme ut av skudlinjen. Ca. 1/2 time efter angrepet sank D/S »Dagbjørg«. Skibets papirer gik tapt. Man fik nu se en trawler nærme sig. Der blev nu sat seil og styrt nedover mot denne. Paa veien tokes op endel saarede fra den ene av destroyerne. Man blev straks efter tat ombord i trawleren og de saarede midlertidig forbundet. Det viste sig at stuert Siegvart Davidsen ogsaa var saaret. Kl. 10,30 formiddag, da trawleren var færdig med redningen av de gjenlevende fra destroyeren, sattes kursen for Lervick. Det var da tre av skibene som endnu fløt men to var ibrand. Blev landsat i Lervick ved 7-tiden samme dags eftermiddag. Stuert Sigvart Davidsen og Johan Zakariassen blev indlagt paa sykehus.

A. Torvaldsen,
fører.

Fremstod Alfred Torvaldsen, fører av D/S Dagbjørg, 43 aar gammel. Han forklarte at han hadde mistet dampskibets papirer, da det

blev sænket. Beretningen oplæstes. Føreren henholdt sig til beretningen som han selv hadde skrevet og underskrevet, han hadde intet særlig at tilføie. Paa foranledning forklarte han videre, at det første skud rammet baugen ved mandskapslugaren. Under utsætningen av baatene, blev stuerten rammet av en granatsplint. Det tyske krigsskib laa bare nogen faa skutelængder fra, da de skjøt paa »Dagbjørg«. Føreren hadde lagt sig paa sofaen i bestiklugaren en stund før skibet blev beskudt og da han kom paa dæk umiddelbart efter skytningen var allerede det ene av de engelske krigsskibe forsvundet — G 29 — mens den anden G 44 var ukampdygtig. Det varte kun nogen sekunder fra føreren kom paa dæk til første gang skibet blev rammet. Dagbjørg var forreste baat i konvoien paa bakbords side. Føreren hadde indtryk av at de to tyske krigsskibe skjøt med forsæt der hvor mandskaperne opholdt sig, nemlig forut og der hvor officererne bor og redningsbaaten er anbragt nemlig midtskibs. Det skib der gik forrest paa styrbords side i konvoien blev truffet med to skud i baugen, saavidt føreren kunde se. De tyske krigsskiber gik først en tur rundt til de skibe som var i konvoien og skjøt saa de maatte stanse og kom saa senere tilbake og gjorde arbeidet med sækningen færdig. Dagbjørg blev beskytt fra bakbords side og mandskapet gik derfor i baatene paa styrbords side. Det lykkedes at komme ut av skudlinjen og da det tyske krigsskib kom tilbake og gav Dagbjørg baneskuddet var baatene saa langt borte at de i den høie sjø antagelig vanskelig kunne sees fra det tyske krigsskib. Livbaaten blev ikke beskytt efterat de var sat paa vandet saavidt føreren kunde se. Baatmanøver var avholdt overensstemmende med reglementet og der var idethele forholdt overensstemmende med dette.

Oplæst og vedtat. Føreren avtraadte.

Fremstod som 1ste vidne Maurits Martinus Martinsen, 23 aar gammel, parterne uforbunden, 2den styrmand ombord paa »Dagbjørg«. Han formanedes og forklarte, at han hadde vagt paa dæk, da Dagbjørg blev sænket. Kapteinen opholdt sig i bestiklugaren, da vidnet der stod tilrørs saa to krigsskibe nærme sig skibet noget agtenfor tvers. Vidnet gik ut fra at det var britiske krigsskibe, som

kom og det samme fik han indtryk av at de to britiske destroyere mente, idet de uforstyrret fortsatte sin kurs. Da de tyske krigsskibe var kommet paa ca. 150 meters afstand blev der skutt og umiddelbart efter sank den ene av de britiske destroyere. Det skib der gik forrest i konvoien paa styrbords side blev derefter beskytt og kom i brand. Det første skud traf i baugen. Like efter blev Dagbjørg beskytt. Den blev truffet i baugen og midtskibs. De tyske krigsskibe bar intet flag eller signaler. Da Dagbjørg blev beskytt gik vidnet sammen med det øvrige av mandskapet til baatene. Vidnet kunde ikke se at baatene blev beskytt efterat de var set ifra skibet, men der faldt granater temmelig nær baatene. Vidnet forklarte sig forøvrig overensstemmende med beretningen og førerens forklaring.

Oplæst og vedtat. Vidnet avtraadte.

Fremstod som 2det vidne Johan Gerhard Brock, 42 aar gammel, parterne uforbunden, 1ste styrmand paa Dagbjørg. Vidnet formanedes og forklarte. Han hadde frivagt da skibet blev beskytt ved 7-tiden om morgenen den 17de oktober, men vaagnet da maskinen slog stop og skytningen begyndte og han sprang paa dæk. Med det samme han kom op paa dæk sprang en granat like over ham i luften saa fliser og bordstumper føk. Maskinisten og vidnet laarte sammen motorbaaten og folkene kom litt efter litt i baatene. Vidnet saa da at det var for faa mand i baatene, han var den sidste paa dækket og gik derfor forut for at se efter de to dæksfolk som hadde frivagt. Da han kom forover traf han imidlertid den ene av mandskapet, som hadde krøpet ut av granathullet forut, idet ruffedøren blev stængt ved at en granat bragte uorden i propplasten paa dækket. Vidnet forklarte sig forøvrig overensstemmende med føreren og 1ste vidne.

Oplæst og vedtat.

Derefter edfæstedes vidnerne.

Førerens begjærte forretningen sluttet.

Chr. Hermanrud,
edsv.

N. Nilsen.

Jac. O. Lyngaas.

D/S „Sørhaug“ (J. N. V. D.) av Stavanger.

Reg.ton br. 1007, last: stykgods, ødelagt 17de oktober 1917 paa reise fra Haugesund til Hull. Omkommet: 1 mand.

Utskrift

av Stavanger sjøretsprotokol.

Aar 1917 den 24. oktober blev sjøret sat i retslokalet, betjent av byfogdens edsvorne fuldmægtig og de faste før edfæstede sjøretsmedlemmer skibsrederne A. Møling og Hans Waage.

Hvor da: Foretokes sjøforklaring nr. 414/17 vedkommende dampskib »Sørhaug« av Stavangers sækning.

For skibsinspektøren i Vesten- og Nordenfjeldske distrikt møtte kst. sjøkyndig besigtigelsesmand kaptein J. A. Norbø.

Rederiet møtte ved firmaet Brødrene Olsen, ved kaptein Gudmund Olsen, der likeledes repræsenterede kasko(interesse)assurandøren Gardner Mountain & Co., London.

Skibets fører kaptein O. Endresen bad sjøforklaring avholdt, idet han fremla beretning om S/S Sørhaugs sækning av idag og mandskapsliste, idet han bad avhørt 6 vidner.

Den fremlagte beretning indtas saalydende:

Beretning om S/S »Sørhaugs« sækning.

S/S »Sørhaug« avgik fra Haugesund tirsdag 16/10 kl. 3 fm. paa reise til Hull med stykgods. Kl. 1 emd. samme dag mødtes konvoien ved Marstenen, og der blev sat kurs for Lerwick, Shetland. Konvoien bestod av 12 skibe, og til at beskytte konvoien medfulgte en torpedojager. Vinden var S.S.O. storm med regn og høi sjø, saa skibet tok meget overvand. I løpet av eftermd. og natten sakked »Sørhaug«, der skulde været først i konvoien, agterover saa »Sørhaug« blev lidt agtenfor konvoien, og dansk s.s. »Stella« var sakked agtenfor »Sørhaug« igjen. — Utover natten klarnet det op, og vind og sjø la sig.

Ved 7-tiden om morgenen onsdag 17/10 opdages sterk kanonskytning blandt konvoien ret forut. Kapteinen, der hadde slængt sig i bestikken blev varskoet. Kursen blev da forandret nordover for ikke at komme ind imellem de kjæmpende, idet man gik ut fra, at det var engelske torpedojagere der var i